
Παγκόσμια πορεία κατά της παιδικής εργασίας (Global March)

της Διλής Κουράκου

Στις 4 με 8 Μαΐου 1998 η Ελλάδα φιλοξένησε την «Παγκόσμια Πορεία κατά της Παιδικής Εργασίας». Το Ασιατικό κλιμάκιο της που επισκέφθηκε την Ελλάδα, 3 ενήλικες και 4 παιδιά, αποτέλεσε μια συνταρακτική παρουσία και μια ανεπανάληπτη εμπειρία. Είχαν ξεκινήσει από τη Μανίλα στις 17 Ιανουαρίου, και, όταν έφτασαν στη χώρα μας, είχαν ήδη διασχίσει 13 χώρες της Ασίας, ταξιδεύοντας άλλοτε με τρέινα και λεωφορεία και άλλοτε με τα πόδια.

Αντίστοιχα ρεύματα Πορείας διέσχισαν το ίδιο χρονικό διάστημα την Αφρική, τη Λατινική και τη Βόρεια Αμερική καθώς και την Ευρώπη. Ναι, ήταν αλήθεια, βρισκόμασταν μπροστά στη μεγαλύτερη κινητοποίηση που είδε ποτέ ο κόσμος για ένα κοινωνικό ζήτημα, μπροστά σε μια συμμαχία όλης της υφηνλίου για το σταμάτημα της οικονομικής εκμετάλλευσης των παιδιών.

Τα παιδιά που συμμετείχαν στην κινητοποίηση αυτή ήταν τα ίδια θύματα της παιδικής εργασίας. Ήταν παιδιά που δεν είχαν γνωρίσει τις χαρές της παιδικής ηλικίας. Δεν είχαν απολαύσει το δικαίωμα κάθε παιδιού να μπορεί να παίζει, να μορφώνεται, να αναπτύσσει τις ικανότητές του και να κάνει όνειρα για το μέλλον. Ανήκαν σε μια παγκόσμια στρατιά παιδιών για τα οποία η παιδική ηλικία γρήγορα χάνεται, για να δώσει τη θέση της σε εξουθενωτική δουλειά, συχνά κάτω από επικίνδυνες και εξευτελιστικές συνθήκες, και για μεροκάματα που δεν θα ήταν αποδεκτά από ενήλικες. Τα παιδιά αυτά δουλεύουν σκληρά από την αυγή μέχρι αργά τη νύχτα. Τα βρίσκουμε μικροπωλητές στους δρόμους, ζητιάνους στα φανάρια, υπηρέτες και υπηρέτριες στα σπίτια, υφαντές σε αργαλειούς για χαλιά, εργάτες σε ορυχεία ...

Η Ελλάδα δεν έμεινε αδιάφορη μπροστά στο φαινόμενο της παιδικής εκμετάλλευσης. Με πρωτοβουλία, και υπό την αιγίδα και το συντονισμό του «Ιδρύματος Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου» δόθηκε ένα βροντερό ελληνικό παρόν στην παγκόσμια κινητοποίηση. Ο «Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας», και 30 άλλες μη κυβερνητικές οργανώσεις, πολιτικά κόμματα και φορείς, που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα, έδωσαν τη μάχη για την εξάλειψη του φαινομένου.

Κατά τη συνέντευξη τύπου από αριστερά ο Πρόεδρος της ΓΣΕΕ κ. Πολυζωγόπουλος, ο Υπουργός Εργασίας κ. Μ. Παπαϊωάννου, η καθ. κ. Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου και μέλη της «Παγκόσμιας Πορείας».

Ανατριχιαστικά τα στοιχεία.

Η εκμετάλλευση του παιδιού στη δουλειά, ένα πολύ διαδεδομένο φαινόμενο, αποτελεί μια από τις σοβαρότερες μορφές αδικίας που αντιμετωπίζει σήμερα ο κόσμος. Σε όλη την υφήλιο, αλλά ειδικότερα στις χώρες του Τρίτου Κόσμου, βρίσκουμε παιδιά, καμιά φορά κάτω από την ηλικία των 6 ή 7 ετών, αναγκασμένα να δουλεύουν κάτω από πολύ σκληρές συνθήκες, συχνά υποσιτιζόμενα, στερούμενα της απόλαυσης και των πιο βασικών ανθρωπίνων

δικαιωμάτων τους. Σ'ένα κόσμο που έχει τόσο προοδεύσει υλικά τα τελευταία χρόνια, είναι δύσκολο να πιστέψει κανείς ότι αναγκάζουμε πολλά παιδιά να απαρνούνται το μέλλον τους και να δουλεύουν για την επιβίωσή τους. Ακόμη πιο εξοργιστικό είναι ότι βάζουμε σε κίνδυνο τις ζωές τους, αφήνοντας εκατομμύρια παιδιά να δουλεύουν σαν πόρνες ή σαν στρατιώτες ή να παραδίδονται σε τρίτους, για να δουλεύουν σα σκλάβοι.

Η παιδική εργασία είναι δύσκολο να διακριθωθεί και να εκφραστεί

αριθμητικά. Οι περισσότερες χώρες δεν τηρούν στοιχεία πάνω στο θέμα αυτό και ισχυρίζονται ότι δεν έχουν πρόβλημα παιδικής εργασίας. Παρ' όλα αυτά, τα σπάνια στοιχεία και οι στατιστικές που έρχονται στο φως πάνω στο θέμα είναι ανατριχιαστικές. Μια συντηρητική εκτίμηση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) συμπεραίνει ότι σε ολόκληρο τον κόσμο σήμερα υπάρχουν 250 εκατομ. παιδιά που δουλεύουν, τα μισά από αυτά με πλήρες ωράριο. Η Ασία έχει το μεγαλύτερο ποσοστό παιδιών εργατών με 61% του συνόλου ανά τον κόσμο. Πάντα σύμφωνα με τον ILO, η Ασία σημειώνει τα τελευταία χρόνια σημαντική πρόοδο στον οικονομικό τομέα, και εν τούτοις η παιδική εργασία παραμένει εκεί ένα σοβαρό πρόβλημα. Στην Αφρική το φαινόμενο απαντάται συχνότερα, με 40% των παιδιών της να δουλεύουν. Στη Νότια Αμερική το πρόβλημα είναι σοβαρότατο. Μόνο στη Βραζιλία υπάρχουν 500.000 παιδιά στην πορνεία, κυρίως κορίτσια. Και είναι βέβαια γνωστό ότι και στις αναπτυγμένες χώρες της Ευρώπης και στη Β. Αμερική υπάρχει, μαζί με άλλες μορφές εκμετάλλευσης του παιδιού, και η παιδική πορνεία, με γνωστά παραδείγματα απαγωγής παιδιών για τέτοια χρήση.

Ο κόσμος αντιδρά

Αν και οι εθνικές νομοθεσίες είναι γεμάτες από νόμους και κυρώσεις και είναι πολλές οι διεθνείς συμβάσεις που στοχεύουν να σταματήσουν την ευρύτατα διαδεδομένη εκμετάλλευση των παιδιών, έχει αποδειχθεί ότι τα μέσα αυτά δεν είναι ικανά να σταματήσουν την αύξηση και την εξάπλωση του φαινομένου. Έτσι, το Φεβρουάριο του 1997, σε μια μοναδική χειρονομία αλληλεγγύης και δέσμευσης, 27 μη κυβερνητικές οργανώσεις από 17 χώρες συναντήθηκαν στη Χάγη και αποφάσισαν να οργανώσουν μια «Παγκόσμια Πορεία κατά της Παιδικής Εργασίας», που θα άρχιζε το Γενάρη του 98, για να κορυφωθεί τον Ιούνιο του 98 στη Γενεύη, όπου στη Σύνοδο της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) επρόκειτο να καταρτιστεί μια νέα Σύμβαση για

Μια άποψη από την γεμάτη κόσμο πλατεία του Συντάγματος

την εξάλειψη των πιο αφόρητων μορφών Παιδικής Εργασίας.

Η «Παγκόσμια Πορεία κατά της Παιδικής Εργασίας» έθεσε σαν σκοπό της: «Να προκαλέσει διεθνή κινητοποίηση για την προστασία και την προαγωγή των δικαιωμάτων των παιδιών, ιδιαίτερα του δικαιώματος στην ελεύθερη και σωστή μόρφωση και του δικαιώματος να μην γίνονται τα παιδιά αντικείμενα οικονομικής εκμετάλλευσης και να μην αναγκάζονται να εκτελούν οποιαδήποτε εργασία που μπορεί να βλάψει τη φυσική, πνευματική, διανοητική, ηθική ή κοινωνική τους ανάπτυξη».

Μέσα στα πλαίσια αυτά, οι συγκεκριμένοι στόχοι της Πορείας ήσαν οι εξής:

- 1) Να πληροφορήσει, αλλά και να προκαλέσει τον προβληματισμό της παγκόσμιας κοινής γνώμης πάνω στο πρόβλημα της εργασίας του παιδιού.
- 2) Να παρακινήσει τα κράτη να κυρώσουν και να θέσουν σε εφαρμογή υπάρχουσες συμβάσεις και νόμους πάνω στην εργασία και τη μόρφωση του παιδιού.
- 3) Να αξιοποιήσει, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, εθνικούς και διεθνείς πόρους και μέσα για τη μόρφωση όλων των παιδιών.
- 4) Να κινητοποιήσει την κοινή γνώμη και να προκαλέσει δράσεις εναντίον ευρύτερων μορφών αδικίας που έχουν σχέση με την παιδική εργασία.
- 5) Να ζητήσει την άμεση εξάλειψη των ακραίων μορφών εκμετάλλευσης της παιδικής εργασίας.
- 6) Να υποστηρίξει τη θέσπιση θετικών μέτρων από εργοδότες και καταναλωτές.
- 7) Να διασφαλίσει την αποκατάσταση και επανένταξη των παιδιών-εργατών.

Η παγκόσμια κινητοποίηση για την επιτυχία της Πορείας υπήρξε μεγάλη. Σε 90 χώρες, περισσότερες από 700 μη κυβερνητικές οργανώσεις, συνδικαλιστικοί φορείς και οργανισμοί για τα δικαιώματα των παιδιών πήραν μέρος. Στις χώρες από όπου πέρασε η πορεία βρήκε τη συμπαράσταση του κόσμου.

Από τον Ιανουάριο του 1998,

Στο Σύνταγμα, ο μικρός της «Παγκόσμιας Πορείας» μιλάει για τη δική του προσωπική εμπειρία της σύγχρονης δουλείας.

παράλληλες πορείες διέσχισαν την Ασία, την Αφρική, τη Λατινική Αμερική, τη Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη, και συναντήθηκαν στις 2 Ιουνίου στη Γενεύη της Ελβετίας.

Το ελληνικό οδοιπορικό

Εθνικός Συντονιστής, ορισμένος από τη Διεθνή Οργανωτική Επιτροπή της Πορείας, ήταν το «Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου», που πήρε την πρωτοβουλία και ανέλαβε την πρωτοπορία για την οργάνωση της Πορείας στην Ελλάδα. Στο κάλεσμά του ανταποκρίθηκαν 30 φορείς. Μεταξύ αυτών και ο «Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας».

Οι οδοιπόροι έφτασαν στην Ελλάδα στις 4 Μαΐου, και στα Ελληνοτουρκικά σύνορα στους Κήπους τους υποδέχτηκαν εκπρόσωποι της οργανωτικής επιτροπής μαζί με την Αντιδήμαρχο Αλεξανδρουπόλεως Κα Στέλλα Τσοπανίδου. Ένα μικρό πούλμαν, που τέθηκε στη διάθεση του κλιμακίου για τις μετακινήσεις του στη

Βόρεια Ελλάδα, τους μετέφερε στην Αλεξανδρούπολη. Ο Δήμος Αλεξανδρουπόλεως, που φιλοξένησε την Πορεία την πρώτη της μέρα στην Ελλάδα, οργάνωσε στο Δημαρχιακό Μέγαρο συνέντευξη τύπου για τα τοπικά μέσα ενημέρωσης και παρέθεσε γεύμα. Το βράδυ οι οδοιπόροι φιλοξενήθηκαν σε Ξενώνα της Επισκοπής Αλεξανδρουπόλεως.

Το μεσημέρι της 5ης Μαΐου η Πορεία έφτασε στη Θεσσαλονίκη, όπου φιλοξενήθηκε από το Δήμο Συκεών. Το μεσημέρι δόθηκε συνέντευξη τύπου στο Δημαρχιακό Μέγαρο, όπου μίλησαν ο Δήμαρχος Συκεών κ. Σ. Δανηλίδης, ο Νομάρχης Θεσσαλονίκης, ο Πρόεδρος του Εργατικού Κέντρου Θεσσαλονίκης, εκπρόσωπος της Επισκοπής και εκπρόσωπος του Ίδρυματος Μαραγκοπούλου. Τη συνέντευξη αυτή παρακολούθησαν πολλοί εκπρόσωποι μη κυβερνητικών οργανώσεων και πολυς κόσμος. Ακολούθησε γεύμα και ανάπαυση σε Ξενοδοχείο της πόλης, που προσέφερε ο Δήμος Συκεών. Το βράδυ οργανώθηκε Πο-

ρεία που ξεκίνησε από το Δημαρχείο Συκεών στην Άνω Πόλη, από όπου με επικεφαλής το Δήμαρχο Συκεών, με τη μπάντα του Δήμου να προπορεύεται και κόσμο με αναμένους πυρσούς στα χέρια να ακολουθεί, κατέβηκε στο κέντρο της Θεσσαλονίκης και επισκέφθηκε το Υπουργείο Βορείου Ελλάδος και το Εργατικό Κέντρο, όπου έγιναν θερμές προσφωνήσεις. Η Πορεία κατέληξε στο Σιδηροδρομικό Σταθμό, από όπου οι οδοιπόροι πήραν το νυκτερινό τραίνο για την Αθήνα.

Η Πορεία στη Θεσσαλονίκη καλύφθηκε ζωντανά από ραδιοτηλεοπτικά μέσα, τοπικά και εθνικά.

Στην Αθήνα, όπου οι οδοιπόροι έφτασαν το πρωί της 6ης Μαΐου, οι εκδηλώσεις για την «Παγκόσμια Πορεία» κορυφώθηκαν και είχαν μεγάλη απήχηση.

Οι οδοιπόροι φιλοξενήθηκαν στον Ξενώνα του Σώματος Ελληνίδων Οδηγών στη Βάρη, ενώ για τις μετακινήσεις τους μέχρι και την αναχώρησή τους από την Ελλάδα διατέθηκε Πούλμαν.

Το μεσημέρι της 6ης Μαΐου δόθηκε η κεντρική συνέντευξη τύπου στην αίθουσα τύπου της Γ Σ Ε Ε, με μεγάλη συμμετοχή εκπροσώπων του έντυπου και ηλεκτρονικού τύπου. Μίλησαν η Καθηγήτρια Κα Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, ο Υπουργός Εργασίας κ. Μ. Παπαϊωάννου, ο Πρόεδρος της Γ Σ Ε Ε κ. Πολυζωγόπουλος και η κ. Γόντικα εκ μέρους του Κέντρου Πληροφοριών του ΟΗΕ οι οποίοι έδωσαν πολλά στοιχεία πάνω στο θέμα της εκμετάλλευσης του παιδιού στην εργασία και τη σημασία της λήψης μέτρων για την εξάλειψή της, καθώς και για την ελληνική διάσταση του φαινομένου, και δεσμεύτηκαν να συμβάλλουν, τόσο με τις θέσεις τους στη Γενεύη όσο και με νομοθετικά μέτρα στην Ελλάδα, στη βελτίωση της κατάστασης. Μίλησαν επίσης δύο από τους οδοιπόρους, ένας ενήλικας και ένα παιδί. Η συνέντευξη αυτή πήρε ευρύτατη δημοσιότητα σε έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο. Την επόμενη μέρα το θέμα εμφανιζόταν στις πρώτες σελίδες όλων σχεδόν των εφημερίδων.

Τη συνέντευξη παρακολούθησαν εκπρόσωποι φορέων και πολύς

Στο Σύνταγμα, η Υφυπουργός Ανάπτυξης η Α. Διαμαντοπούλου.

κόσμος. Μετά το τέλος της η Γ Σ Ε Ε παρέθεσε γεύμα για τους οδοιπόρους και τους παρευρεθέντες. Το απόγευμα της ίδιας μέρας οι οδοιπόροι, συνοδευόμενοι από εκπροσώπους της Οργανωτικής Επιτροπής, επισκέφθηκαν το «Κέντρο συμπαράστασης παιδιών και οικογένειας» στο Μεταξουργείο, όπου συνάντησαν και συνομήλησαν με εργαζόμενα παιδιά που βρίσκουν καταφύγιο στο κέντρο αυτό.

Στις 7 Μαΐου το πρωί οι οδοιπόροι επισκέφθηκαν την Ακρόπολη, όπου τους συνόδευσαν και τους ξενάγησαν μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής. Το απόγευμα της ίδιας μέρας παρεβρέθηκαν στην κεντρική εκδήλωση της Πορείας στην Ελλάδα, στη μεγάλη συγκέντρωση στην Πλατεία Συντάγματος.

Στη συγκέντρωση αυτή, στην οποία συνδιοργανωτής ήταν ο Δήμος Αθηναίων, η συμμετοχή του κόσμου ήταν μεγάλη (για θέμα κοινω-

νικό και όχι κάποιου άμεσου οικονομικού ενδιαφέροντος τα 700 περίπου άτομα που παραβρέθηκαν θεωρείται μεγάλη συμμετοχή), η δε κάλυψη από τα ΜΜΕ πολύ μεγάλη. Κεντρική ομιλήτρια ήταν η Κα Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, ενώ μίλησαν επίσης ο Δήμαρχος Αθηναίων κ. Δ. Αβραμόπουλος, η Υφυπουργός Ανάπτυξης Κα Α. Διαμαντοπούλου, ο Γενικός Γραμματέας Νέας Γενιάς κ. Π. Σφηκάκης, ο πρόεδρος της Γ Σ Ε Ε κ. Πολυζωγόπουλος, ένας ενήλικας και ένα παιδί από τους οδοιπόρους. Μετά τις ομιλίες διαβάστηκε και εγκρίθηκε η «Έκκληση των Αθηνών» για την εξάλειψη της εκμετάλλευσης του παιδιού και την προστασία των δικαιωμάτων του. Η «Έκκληση των Αθηνών» διαβιβάστηκε αργότερα στην Ελληνική Κυβέρνηση και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους φορείς, ενώ στάλθηκε σε μετάφραση και προς τη Σύνοδο της Γενεύης.

Μετά τη συγκέντρωση, την οποία πλαισίωσαν η μπάντα τον Δήμου Αθηναίων και η παιδική χορωδία της ΕΡΤ, έγινε μικρή πορεία προς το Μέγαρο της Βουλής, όπου η «Εκκλήση των Αθηνών» παραδόθηκε στον Πρόεδρο της Βουλής κ. Κακλαμάνη.

Το βράδυ της ίδιας μέρας παρέθεσε γεύμα προς τους οδοιπόρους και τους συνοδούς τους η Ε Σ Η Ε Α.

Στις 8 Μαΐου οι οδοιπόροι έφυγαν από την Ελλάδα για την Ιταλία μέσω Πατρών, με εισιτήρια που ευγενώς παρχώρησαν οι «Μινωικές Γραμμές».

Η «Παγκόσμια Πορεία κατά της Παιδικής εργασίας» ήταν μια μάχη στον πόλεμο για την προάσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών. Μάχη που τελείωσε, πιστεύουμε, με επιτυχία, χάρη στις προσπάθειες όλων όσοι εργάστηκαν ή συνέβαλαν στο σκοπό.

Πιστεύουμε ότι τα αποτελέσματα ήταν θετικά: η κοινή γνώμη ενημερώθηκε από τα ΜΜΕ, τις συγκεντρώσεις, το έντυπο υλικό που κυκλοφόρησε και τις έκτακτες εκπομπές και εμφανίσεις που έγιναν στην τηλεόραση. Κάποιοι φορείς κινητοποιήθηκαν, κάποια στοιχεία για την κατάσταση στην Ελλάδα βγήκαν στο φως της δημοσιότητας, Ο πόλεμος όμως δεν τελείωσε.

Ειδική επιτροπή που συστήθηκε από την οργανωτική επιτροπή της Πορείας παρακολουθεί το θέμα της παιδικής εργασίας, τόσο από την πλευρά των ρυθμίσεων που έγιναν στη Γενεύη, για τις οποίες ο «Αγώνας της Γυναίκας» θα επανέλθει, όταν θα έχει στη διάθεσή του τα πλήρη κείμενα των αποφάσεων, όσο και από την πλευρά των ανάλογων ελληνικών νομοθετικών ρυθμίσεων.

Τέλος, ας αναφέρουμε και ας ευχαριστήσουμε και από τη θέση αυτή τους φορείς που συμμετείχαν στην κινητοποίηση, καθώς και τους χορηγούς και συνδιοργανωτές των εκδηλώσεων:

Συμμετέχοντες φορείς:

- Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
- Σώμα Ελληνίδων Οδηγών
- Σώμα Ελλήνων Προσκόπων
- Γ Σ Ε Ε
- Επιτρ. Προστασίας Υπεράσπ. Δικαιωμ. Ανηλίκων Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών (ΕΠΥΔΑ)
- Ε Σ Η Ε Α

- Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας
- Σώστε τα Παιδιά
- Πολιτική Άνοιξη - Γραμματεία Ισότητας
- Εταιρία ΑΘΗΝΑ (Ένωση Φοιτητών Παντείου)
- ΔΗ.Κ.ΚΙ., Τμήμα Νεολαίας
- Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων
- Σοροπτιμιστική Ένωση Ελλάδος
- Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας
- Ένωση Γυναϊκών Κρήτης
- Λύκειο Ελληνίδων
- Προοδευτική Ένωση Μητέρων Ελλάδος (ΠΕΜΕ)
- Νομαρχία Αθηνών
- Γ Ε Σ Α Σ Ε
- Σύλλογος Ελληνίδας Νοικοκυράς
- Χ Ε Ν
- Ένωση Γυναϊκών Ελλάδας
- Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου
- Διαλεκτικός Όμιλος Ελλάδος
- Α Ρ Σ Η
- Ο Λ Μ Ε
- Εταιρία Οικογενειακού Προγραμματισμού
- U N I C E F

- Σ Ε Β
- Συμβούλιο Επιμόρφωσης στην Κοινωνική Εργασία

Χορηγοί

- Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς
- Η Λ Π Α Π
- Η Σ Α Π
- Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
- Μινωικές Γραμμές
- Νομαρχία Αθηνών
- Σ Κ Α Ι
- Σώμα Ελληνίδων Οδηγών

Συνδιοργανωτές

- Δήμος Αθηναίων (για την εκδήλωση της Πλατείας Συντάγματος)
- Δήμος Συκεών (για τις εκδηλώσεις στην Θεσσαλονίκη)
- Δήμος Αλεξανδρούπολης (για τις εκδηλώσεις στην Αλεξανδρούπολη).

Τα μέλη της Πορείας στην Ακρόπολη.